Pre-exilische profeten
(13) Hosea 8-11

Driebergen, 5 november 2019

Willem J. Ouweneel

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Hs 8-11

Het door en door bedorven ‘Efraïm’ (tienstammenrijk) wordt het oordeel aangekondigd – maar ook herstel

Onderverdeeld:

I. Hs 8:1–9:14 (1e les)

II. Hs 9:15–11:11 (2e les)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Hs 8:1-3

Hs8-14 de tijd van de laatste koning: Hosea (2Kn 17) > 8:1 de ‘arend’ (het Assyrische leger) is op weg naar het ‘huis van JHWH’ (= land Israël) vanwege zijn verbonds- & wetsbreuk (d.i. ‘overspel’)!

Vs2 zij roepen: ‘Maar mijn God, wij kennen U toch!?’ (wij hebben toch een relatie met U?)

Vs3 maar het is nu te laat om nog tot God te roepen: Efraim heeft God verstoten, en daarmee ‘het goede’ van zich gestoten > de vijand is onafwendbaar

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Hs 8:4-6

Vs4 vele koningen, maar aangesteld buiten God om (door menselijke intriges) > blijkt uit hun afgoderij (‘koningen naar het hart van de mens’; vgl. David, 1Sm 13:14)

Vs5 kalveren in Dan & Bethel (1Kn 12:27 Jerobeam I), nu ook in de hoofdstad: Samaria > ook die kalveren zullen in het oordeel worden meegesleurd

Vs6 hoe kan Gods eigen volk zulke afgodsbeelden produceren? Dat zijn toch geen ‘goden’!? Vgl. Js 44:9-20

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Hs 8:7v.

Vs7 *wet van zaaiing & oogst* (vgl. Gl 6:7): de afgoden-dienaars roepen zelf het oordeel over zich af: al hun arbeid brengt óf niets voort óf, als het toch iets voort-brengt, wordt dit door vreemden opgegeten

Vs8a letterlijk waar geworden: de tien stammen zijn door de geschiedenis ‘opgegeten’ (veel speculatie over hun lot – toch zullen er in het Messiaanse rijk Israëlieten uit alle 12 stammen zijn: zie bijv. Js 11; Ez 37)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Hs 8:9v.

Vs9 oorzaak van de ellende: zij hadden aangepapt met datzelfde Assur dat nu hun bittere vijand is geworden

Woordspeling: ‘wilde ezel’ (*pèrè*) van dezelfde stam als het woord *efraim* (vgl. Jb 39:8-11; Jr 2:24)

Vs9b gekochte vriendschap blijkt een bron van ellende

Vs10 de steekpenningen worden wel aangenomen, maar Efraïm kan daarmee niet aan zijn lot ontkomen: diezelfde koning van Assur keert zich tegen hen

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Hs 8:11v.

Vs11 merkwaardig contrast (Dt 12!): slechts één plaats om de Here te dienen (vandaar dat de getrouwen in Efraïm steeds naar Jeruzalem wilden!) < > steeds meer afgodische altaren > des te meer zonden bedreven

Vs12 Gods heerlijke Torah wordt beschouwd als ‘iets vreemds’ óf ‘van een vreemde (oorsprong)’: Efraïm voelt zich niet meer ‘thuis’ bij God, wél bij zijn eigen-willige godsdienst

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Hs 8:13v.

Vs13 Efraïm *dacht* dat het God welgevallige offers bracht, maar God veracht ze (Hij maakt zélf uit wat Hem welgevallig is > geen eigenwillige godsdienst) (vgl. Ko 2:23; ook kenmerk van een ‘sekte’ [*hairesis*])

Vs13b ‘terug naar Egypte’ = de slavernij; hier Assur

Vs14 uiterlijke pracht van de gebouwen > door Assur verwoest (Juda nog erger: vallen in Babels handen); vgl. Mt 24 prachtige tempel verwoest

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Hs 9:1v.

9:1-9 Efraïms wroeging tijdens de ballingschap (maar dan is het te laat…) (vgl. Petrus < > Judas)

Vs1v. straf voor hun 'overspeligheid' (ontucht op de dorsvloeren als middel tot vruchtbaarheid in de Baäl- & Astartedienst)

Vs2 dorsvloer: *koren*, perskuip: *olie*, & *most* (de kenmerkende zegen van het land!) > voortaan hun onthouden (heimwee naar het 'land van melk en honing')

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Hs 9:3v.

Vs3 unieke uitdrukking: ‘land van de Here’; vgl. Lv 25:23

Efraïm ‘keert terug’ naar ‘Egypte’ (slavenhuis), *nl*. door in ballingschap naar Assur te gaan; daar zal het geen koosjer voedsel meer (kunnen) eten (Ez 4:13)

Vs4 geen offerdienst meer > ‘treurbrood’ eten (nog steeds krijgen joodse nabestaanden, terug van de begrafenis, een maaltijd van vrienden, omdat hun eigen voedsel door de aanwezigheid van het lijk onrein is)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Hs 9:5v.

Vs5 in de ballingschap gekweld doordat zij hun hoogtijden (sabbat, nieuwemaan, feesten) niet meer op de voorgeschreven wijze kunnen uitvoeren) (zo vandaag!)

Vs6 invasie > verwoesting > ballingschap, maar sommigen ontkomen, bijv. naar Egypte (2Kn 25:26); specifiek: Memphis (als begraafplaats)

Hun schatten (in het Land) overwoekerd door dorens & distels (vgl. 10:8; Js 5:6; 7:23v.; 32:13; 34:13)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Hs 9:7

Vs7 de tijd van de vergelding is aangebroken!

Vs7b betekent:

- óf: Het volk beseft dat de valse profeten dwaas waren
- óf: Dit zei het volk voorheen van Hosea: ‘Dwaas is de profeet, de man van de Geest *[isj haroeach]’* (kenmerk van de ware ‘man Gods’: Geestgedreven! 2Pt 1:21)

Pas als de vijand komt, zal Israël volkomen weten wie haar valse & ware profeten waren! (zo wij!)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Hs 9:8v.

Vs8 lastig; vermoedelijk: ‘W.b. de wachter over Efraïm bij mijn God [nl. Hosea zelf, die een (ware) profeet is]: een vogelvangersstrik is op al zijn wegen (om hem ten val te brengen), neergelegd door zijn vijanden die in het huis van zijn God waren (nl. de priesters)’

Vs9 ‘dagen van Gibea’: vgl. 10:9; Ri 19:15 (waar de Benjaminieten leken te zegevieren, maar God trof hen toch met zijn oordeel; zo in Hosea’s dagen én nu)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Hs 9:10-12

Vs10 God vond Israël zoals een hongerige ziel druiven in de woestijn & vroege (= lekkerste!) vijgen > liefde!

Maar sinds Baäl-Peor (Nm 25) gaven zij zich over aan de ‘schande’ (nl. afgoderij); zij haalden zich moreel naar beneden & werden even erg als hun afgoden

Vs11v. gevolg: Efraïms glans vergaat als een wegvliegende vogel; het wordt geteisterd door misgeboorten, onvruchtbaarheid & kindersterfte

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Hs 9:13v.

Vs13 ‘Zoals ik/Ik (God? Hosea?) Efraïm zag, was het net als Tyrus: eens een weelderig paradijs, nu verwoest; zo zal het Efraïm vergaan’

Zijn zonen vallen ten prooi aan het invallende leger

Vs14 géén leedvermaak; eerder: moge uw wil in Efraïm (kinderloosheid) geschieden: beter géén kinderen dan ze te moeten prijsgeven aan de vijand…

[Einde eerste les]

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Hs 9:15-17

Vs15 Gilgal: vgl. 4:15; 12:12 (zie Jz 5 besnijdenis!)

‘Mijn huis’ = land Israël (vgl. 8:1)

Lo-Ammi = ook: niet meer bemind worden!

Vs16 Efraïm (= ‘vruchtbaar’) voortaan zonder vrucht; zelfs letterlijk: hun kinderen gedood door God zelf

Vs17 God is nog wel de God van Hosea, maar niet meer van Israël > zij worden ‘zwervers’ over de aardbodem net als Kaïn, ‘weg van JHWH’ (Gn 4:12,16)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Hs 10:1-3

10:1 Israël *was* een weelderige wijnstok: hoe meer vrucht het voortbracht (= welvarender het werd), des te afgodischer (i.p.v. dankbaar naar God)

Vs2 hun hart 'verdeeld' tussen God & Baäl > God zal hun altaren verwoesten & een eind maken aan hun afgoderij

Vs3 Efraïm héέft eigenlijk geen echte koning, want in hun afgoderij kan de koning geen zegen voor hen zijn – en zeker geen koning die zélf afgodisch is

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Hs 10:4v.

Vs4 koning Hosea sloot een (vals) verbond met Egypte (2Kn 17:3v.) – roept des te meer Gods oordeel af: hun daden zijn als waterscheerling op de akker: vergiftigt het goede graan (vgl. Mt 13:25)

Vs5 het gouden kalf van Bethel ('Beth-Aven') door Assur weggevoerd > Israël met zijn afgodspriesters wanhoopt erom: als het kalf zichzelf niet kan redden, wat kan het dan voor het volk doen?

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Hs 10:6v.

Vs6 Ja, Efraïm zélf wordt naar Assur gevoerd als een geschenk voor koning Kemphaan (5:13): het zal zich (subjectief) schamen voor, óf (objectief) beschaamd worden door, zijn vals vertrouwen op de afgoden

Vs7 lastig: Efraïms koning afgehakt (als een stuk hout) & drijft (met zijn volk) als een spaander (of: als schuim) op het water: Israël hulpeloos heen en weer geslingerd tussen de volken (tot de 20e eeuw!)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Hs 10:8

Vs8 de afgodsaltaren in [Beth-]Aven verwoest; zij zijn *aven*, 'Israëls zonde' (dé zonde van Israël bij uitstek)

Dorens & distels: als de aarde na de zondeval (vgl. 9:6) (het Beloofde Land was óók een 'Eden'!)

Israël (of de altaren?) zegt/zeggen de woorden van Lk 23:30 (Israël) & Op 6:16 (de mensheid): zij roepen om een snelle dood! (geeft de verschrikking van Gods oordelen aan)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Hs 10:9v.

Vs9 de ‘dagen van Gibea’: zie 9:9; vgl. opnieuw Ri 19, gevolgd door bloedige strijd & afkeer van de zondige stam > Efraïms lot zal nog erger zijn, omdat ’t de waarschuwingen van de profeten in de wind heeft geslagen

Vs10 Wanneer God het wil, zal zijn toorn tegen hen losbarsten, en wel vanwege hun ‘twee zonden’, d.i. waarschijnlijk: de twee kalveren van Bethel & Dan [tekst lastig: ook heel andere vertalingen mogelijk!]

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Hs 10:11-13

Vs11a Efraïm begon goed: als een (in de Torah) getraind rund > gewillige (lichte) arbeid

Vs11b maar nu komt het zware werk van de ballingschap: ploegen, eggen.

Vs12 doe dat ‘in gerechtigheid’ < bekering! > God zal het ontgonnen land zegenen met een rijke oogst

Vs13 in feite: geen gerechtigheid, maar goddeloosheid, leugens, vals vertrouwen op zichzelf & aanbeden helden

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Hs 10:14v.

Vs14 daarom het oordeel: invasie > verwoesting

Salman = ws. Salmanezer IV (2Kn 17:3)

Beth-Arbel: plaats in Galilea (1 Makk. 9:2)

Vs15 gevolg van de afgoderij in Bethel c.q. Israëls eigen verdorvenheid

Ook de laatste koning van Efraïm, Hosea, wordt gedood – vroeg in de ochtend – en daarmee is het rijk ten einde (2Kn 17:4)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Hs 11:1v.

11:1 Hosea werkt op Israëls gemoed: denk eens aan Gods liefde voor Israël, waarmee Hij het uit Egypte riep als ‘zoon’ (vgl. Ex 4:22 ‘zoon’; Dt 14:1 ‘zonen’)

N.B. toepassing in Mt 2:13-15: diepe verbinding tussen de Messias (Israëls ware ‘zelf’) & zijn volk

Vgl. Js 49:6 (Israël) met Hd 13:27 (Messias) (zo algemeen de lijdende knecht van JHWH in Js 42-53)

Vs2 profeten riepen > Israëls antwoord: afdwaling, Baäl

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Hs 11:3v.

Vs3 opnieuw Gods liefde: leerde het volk lopen [d.m.v. de profeten; vgl. *halachah*], droeg 't in zijn armen, Híj genas hun kwalen [niet bijv. de koperen slang, 2Kn 18:4]

Vs4 geleid als een lastdier met *humane*, liefdevolle koorden (niet zoals men een wild dier intoomt)

Maakte hun lasten dan ook niet al te zwaar: Lv 26:13 > Hd 15:10 > Mt 11:30; 1Jh 5:3

'Ik legde niet slechts lasten op, maar gaf hem ook te eten'

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Hs 11:5v.

Vs5 nieuwe ballingschap, maar dit keer niet naar Egypte (Dt 17:16!), maar naar Assur > onder het gezag van diens koning gebracht

N.B. *sjoev:* eerst 'terugkeren', dán 'bekeren' (bekering geweigerd, daarom naar Assur)

Vs6 zwaard over hun hoofden > 'grendels' (die het kwaad hadden moeten weren: bestuurders? raadgevers?) te niet gedaan wegens valse raad (bijv. verbond met Egypte)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Hs 11:7

Vs7 het volk blíjft aan de zonde hangen

Vs7b lastig!

- óf: zij (de profeten) roepen (het volk) wel opwaarts, maar niemand (van hen) verhoogt God
- óf: zij (het volk) roepen wel tot God, maar Hij zal hen niet verhogen (opheffen) (want hun inkeer niet echt)
- óf: het roept wel tot God, maar het kan zichzelf niet (uit de misère) verheffen

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Hs 11:8,9a

Vs8 God geëmotioneerd (typisch Hosea!): wat moet Ik met jullie? Jullie ‘omkeren’ als Adama & Zeboïm (Dt 29:23; vgl. Gn 19:24)? Of zal Ik (veel liever!) erbarmen laten gelden? (maar dat vereist bekering!)

Vs9a Ja, de barmhartigheid moet (uiteindelijk) zegevieren: Efraïm zal niet geheel en al omkomen (God ≠ ‘mens’ beheerst door wraakzucht): God betoont zich de *Heilige* juist door te verlossen! (zo vaak in Js 40-66)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Hs 11:9b,10

Vs9b ‘Ik zal niet komen in woede’ *of* ‘… in de stad’

Rabbi Jochanan (Talmoed): ‘Ik zal niet het hemelse Jeruzalem binnengaan totdat Ik het aardse Jeruzalem kan binnengaan’ (d.w.z. na het herstel van Israël)

Vs10 Israëls herstel is wanneer God zal brullen als een leeuw: dan zullen de ‘kinderen’ (van Israël) komen van de kant van de ‘zee’, d.i. uit het westen (Egypte: Js 11:11; 27:13 Egypte; vs11: ook [noord]oosten: Assur)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Hs 11:11

Vs11 Israël keert van alle kanten terug, bevend als een vogeltje uit Egypte, als een duif uit Assur, d.w.z. snel én timide, kwetsbaar (vgl. Js 60:8 de duif keert [altijd] terug naar zijn nest of til; contrast: 7:11)

Uiteindelijk pas vervuld in het Messiaanse rijk: de Israë-lieten zullen weer (in rust & vrede) in hun eigen huizen wonen (niet meer onder voortdurende bedreiging, zoals nu nog)

Einde 2e les

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019